

Nr 17

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om viss ändring av förordningen angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 305 av herrar *Magnusson* och *Birke* samt II: 247 av herr *Hægglom* har hemställts, »att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

lag om ändring i vissa delar av kungl. förordningen den 30 november 1951 angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst (nr 763)

Härigenom förordnas, att 3 § kungl. förordningen den 30 november 1951 angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst skall erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

Vad i denna förordning — — — upptagna värde; samt intäkt av slutlig avyttring av jordområde, som utgör resterande del av mark, vilken varit föremål för yrkesmässig tomtstyckningsrörelse.

Beträffande — — — lös egendom.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna förordning träder i kraft dagen efter det den utkommit av trycket i Svensk författningssamling och skall tillämpas även beträffande 1955 års taxering.»

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 305.

För att möjliggöra skattelindring beträffande s. k. *ackumulerad inkomst* antog 1951 års höstriktdag en förordning angående beräkning av statlig inkomstskatt för sådan inkomst. Med *ackumulerad inkomst* förstås enligt förordningen inkomst, som åtnjutits ett visst beskattningsår men som hän-

för sig till minst två beskattningsår. För att inkomst skall anses hänförlig till ett visst beskattningsår krävs, att intäkten t. ex. intjänats eller eljest motprestation för densamma i någon form lämnas under ifrågavarande år. Principen för den särskilda skatteberäkningen är, att den statliga inkomstskatten icke skall utgå med högre belopp än som skulle ha utgått om de i den ackumulerade inkomsten ingående intäkterna tagits till beskattning det antal år, under vilka de intjänats eller å vilka de eljest belöper, dock högst tio år. Om en skattskyldig under beskattningsåret 1955 åtnjutit ackumulerad inkomst, som är hänförlig till beskattningsåren 1945—1954, skall skatteberäkning vid 1956 års taxering ske som om inkomsten till lika stora delar influerades under beskattningsåren 1946—1955. Skatteberäkningen sker på enahanda sätt även om den år 1955 åtnjutna inkomsten exempelvis varit hänförlig till beskattningsåren 1946—1955 eller 1940—1949 eller 1956—1965. För det fall att utredning ej kan förebringas om det antal år ackumulerad inkomst hänförs sig till finnes en hjälpregel, enligt vilken skatteberäkningen skall ske som om inkomsten hänförs sig till tre år.

För att särskild skatteberäkning skall medgivas erfordras att den ackumulerade inkomsten efter avdrag för avdragsgilla utgifter uppgått till minst 4 000 kronor och tillika utgjort minst 1/3 av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst för det beskattningsår, då den ackumulerade inkomsten togs till beskattning.

Särskild skatteberäkning skall i princip kunna komma i fråga vid all slags ackumulerad inkomst, men av praktiska skäl har dock vissa begränsningar gjorts. De till rörelse hänförliga inkomster, för vilka särskild skatteberäkning får ske, är bl. a. intäkt vid avyttring, i samband med överlåtelse av rörelsen, av för stadigvarande bruk i rörelsen avsedda maskiner och andra inventarier samt av varor och produkter i rörelsen, i sistnämnda hänseende dock endast i den mån det influerades beloppet överstiger varornas eller produkternas i räkenskaperna upptagna värde.

Skattskyldig får åtnjuta förmånen av särskild skatteberäkning först efter ansökan härom. Sådan ansökan skall ställas till prövningsnämnden i det län, där den skattskyldige skall taxeras till statlig inkomstskatt för det taxeringsår, då inkomsten skall tagas till beskattning.

I de föreliggande motionerna har anförts i huvudsak följande. I samband med våra städers och övriga tätorters snabba tillväxt förekomme i stor utsträckning s. k. yrkesmässig tomtförsäljning, vilken beskattades i vanlig ordning. På grund av köpeanbud från kommunen funne emellertid ofta den som under några år bedrivit tomtstyckningsrörelse det motiverat att på en gång sälja hela återstoden av det område som avdelats för rörelsen. En dylik försäljning kunde föranledas av att vederbörande ägare önskade undgå expropriation. Affären betraktades då såsom den sista affärshändelsen i tomtstyckningsrörelsen, och hela köpeskillingen upptoges såsom intäkt under ett och samma år. Inte minst på grund av penningvärdets fall framkomme därvid ofta hög inkomst, som genom progressionen vid den stat-

liga beskattningen till allra största delen indroges till det allmänna. Hade däremot säljaren icke bedrivit tomtstyckningsrörelse och hade han innehaft fastigheten mer än tio år eller förvärvat den genom arv eller liknande fång, bortfölla all beskattning. En sådan skillnad i beskattningshänseende av två rätt likartade fall vore inte motiverad. Härjämte försvårades i hög grad kommunernas möjligheter att förvärva större sammanhängande tomtområden, eftersom säljaren i allmänhet önskade erhålla kompensation av köparen för den höga skattebelastningen. Köpeskillingarna bleve därför orimligt höga för kommunernas del, samtidigt som staten erhöle skatteintäkter som i realiteten betalades av kommunerna. Om förordningen angående skatteberäkning för ackumulerad inkomst gjordes tillämplig på nu ifrågasvarande inkomster skulle missförhållandena bringas ur världen.

Utskottet. För att möjliggöra skattelindring beträffande s. k. ackumulerad inkomst antog 1951 års höstriksdag förordningen om beräkning av statlig inkomstskatt för sådan inkomst. Med ackumulerad inkomst förstås enligt förordningen inkomst som åtnjutits ett visst beskattningsår men som är hänförlig till minst två beskattningsår. Principen för den särskilda skatteberäkningen är, att statlig inkomstskatt icke skall utgå med högre belopp än som skulle varit fallet om de i den ackumulerade inkomsten ingående intäkterna tagits till beskattning de år, de intjänats eller å vilka de eljest belöper.

I de föreliggande motionerna har yrkats att inkomst av tomtförsäljningsrörelse måtte hänföras till sådan inkomst, varå nyssnämnda förordning om särskild skatteberäkning är tillämplig, i det fall att inkomsten uppkommit genom avyttring av tomtområde, som utgjort återstående del av den i tomtförsäljningsrörelsen ingående marken.

Till stöd för yrkandet har i huvudsak anförts att i närheten av städer och andra tätorter boende jordbrukare, som under några år sålt ett antal tomter och beskattats därför såsom för inkomst av rörelse, ofta erhöle köpebud från kommunen avseende hela återstoden av tomtområdet. I den mån försäljning komme till stånd upptogs köpeskillingen till beskattning under ett och samma år, därvid skattebelastningen på grund av progressionen bleve hög. Genom att säljaren i sådana fall ofta betingade sig kompensation av köparen för denna skattebelastning, tvingades kommunerna betala orimligt höga köpeskillingar, om de ville förvärva tomtmark.

Utskottet vill framhålla att då förordningen om särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst infördes man sökte i möjligaste mån tillgodose principen att all slags ackumulerad inkomst skulle omfattas av förordningen. Av praktiska skäl visade det sig emellertid nödvändigt att begränsa förordningens tillämplighet, särskilt i fråga om inkomstarterna jordbruksfastighet och rörelse. Bland de till rörelse hänförliga intäkter, för vilka särskild skatteberäkning får ske, upptogs därvid intäkt vid avyttring, i samband med överlåtelse av rörelse, av varor och produkter i rörelsen.

Huruvida förordningen om särskild skatteberäkning för ackumulerad in-

komst kan befinnas tillämplig å den inkomst, som uppkommer vid försäljningar av den art motionärerna åsyftat, är en tolkningsfråga som, efter vad utskottet inhämtat, bedömts olika av prövningsnämnderna men som, såvitt utskottet kunnat finna, ännu icke kommit under prövning i högsta instans. Det ankommer icke på utskottet att göra något uttalande angående tolkningen av gällande bestämmelser på förevarande område. Först sedan det blivit klarlagt huruvida enligt gällande rätt särskild skatteberäkning är medgiven beträffande inkomster av ifrågavarande slag, bör ställning tagas till frågan, om den i lagstiftningen gjorda avgränsningen på området kan anses tillfredsställande. I avvaktan på vägledande avgöranden i praxis avstyrker utskottet alltså de föreliggande motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I: 305 av herrar Magnusson och Birke samt II: 247 av herr Hæggbloom om viss ändring av förordningen angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 mars 1956

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Spetz, Franzon, Gustaf Elofsson, Eriksson, Söderquist, Velander, Niklasson och Oscar Carlsson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Sundström, Sjölin, Brandt, Vigelsbo, Allard, Kärrlander, Anderson i Sundsvall och Nilsson i Bästekille.